Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 7. Dnia 8. kwietnia 1891. XVIII. rocznik.

Treść: Bank krajowy. — Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie. — Likwidacya Banku włościańskiego. — Ruch stowarzyszeń. — Drobne wiadomości. — Bilansy stowarzyszeń zarob. i gospod. za rok 1890. — Ogłoszenia.

Bank krajowy.

Rozesłano niedawno zamknięcie rachunków Banku krajowego za rok 1890. Jest to instytucya, pozostająca ze stowarzyszeniami naszemi w ustawicznych, różnorodnych i zawsze najprzyjaźniejszych stosunkach, i dlatego też poczytujemy to za miły obowiązek, z szczerą życzliwością śledzić koleje rozwoju Banku krajowego, który od skromnych obrotów rozpocząwszy, rozwija się stale, i z roku na rok coraz szersze opanowuje tereny.

Co prawda, za słabe są jeszcze siły Banku krajowego, ażeby mógł on podołać olbrzymim zadaniom, które Sejm nakreślił mu w statucie. I dużo też — bardzo dużo jeszcze miejsca pozostaje obok Banku krajowego dla prywatnych usiłowań, które miałyby na celu natchnąć myśl obywatelską w obroty pieniężne, i w interesach kierować się ideą użyteczności publicznej — ściśle przestrzegając prawideł, jakie roztropność i rutyna dla obrotów kapitału przypisują, ażeby one pożądany mogły odnieść skutek. Czując dotkliwie potrzebę wzmocnienia i mnożenia w naszym kraju instytucyj pieniężnych, mających obok rachunkowego, także i cele dobra publicznego na oku, tem bardziej cieszymy się, że Bank krajowy silne zapuszcza korzenie — on bowiem powinien przewodniczyć w podobnych usiłowaniach — powinien być ich najgorliwszym orędownikiem i przewódzcą!...

Ostatnie swoje sprawozdanie rachunkowe zaczyna Bank krajowy od słów:

„Rok 1890. był najlepszym w dotychczasowym rozwoju Banku, co uwidocznia znaczne zwiększenie obrotów we wszystkich działach bankowych, jak ostateczny rezultat bilansu“.

I rzeczywiście. Załatwiając interesa pieniężne Wydziału krajowego, kolei państwowych w Galicyi, funduszu propinacyjnego, zajmując się administracyą krajowego funduszu przemysłowego, zwiększając ustawicznie grono interesów swoich w dziale rachunków bieżących i interesów komisowych w najlepszej sferze, rozwija Bank krajowy sprężystą i szczęśliwie kierowaną działalność. Z prowizyi i komisowego osiągnął Bank krajowy w r. 1890. 170.470 zł. czystego zysku. Wprawdzie był to rok wyjątkowy, z powodu wykupna propinacyi, w czem Bank krajowy pośredniczył w rozwiązaniu finansowej strony. Lecz takie właśnie interesa to najwłaściwsze pole działania dla Banku krajowego — w tem jego forsa, i dlatego też życzymy mu jak najwięcej podobnych interesów, w których fachowem pośrednictwem finansowem mógłby tak szczęśliwie dopomagać do rozwikłania wielkich przedsięwzięć publicznych, jak dopomógł w interesie wykupna propinacyi.

Mało wagi przywiązujemy do tego, iż wzrastają szybko interesa Banku krajowego w dziale interesów hipotecznych w pożyczkach na dobra ziemskie. Prawdę mówiąc — gdyby Bank krajowy całkowicie tym działem obrotów nie zajmował się, świat niczby na tem nie stracił. Obok Towarzystwa kredytowego ziemskiego oddział hipoteczny Banku krajowego, o ile dotyczy wielkiej własności ziemskiej jest po prostu — niepotrzebny.

Natomiast pragnąć wypadałoby silniejszego rozwoju, i większej cokolwiek ruchliwości w dziale kredytu włościańskiego. Obecnie bowiem Bank krajowy jest jedyną w kraju instytucyą, gdzie włościanin, a raczej powiedzmy, właściciel małej posiadłości ziemskiej może uzyskać kredyt długoletni na $4\frac{1}{2}\%$. Bank krajowy broni się od rozwoju tego działu rękami i nogami, jakby od jakiego nieszczęścia! Dyrektorowie Banku krajowego niecierpliwią się, i formalnie obrażają się za to, gdy ktoś poważy się zwracać ich uwagę na konieczność mniej niechętnego traktowania

spraw kredytu włościańskiego. Gdy Sejm, publicystyka, i w ogóle opinia publiczna napierają na Bank krajowy, aby go pobudzić do większej ruchliwości w dziale kredytu włościańskiego, słyszy się zawsze jedną i tę samą odpowiedź: „Nie chcemy pójść torem Banku włościańskiego, który otwierając kredytowi chłopskiemu szluzy za szeroko, zbankrutował“.

Bardzo to pięknie, że Bank krajowy nie chce naśladować Banku włościańskiego. Ale nie należy zapominać, że Bank rustykalny zbankrutował tylko przez szachrajstwa, gdy na jedne i te same gospodarstwa raz u niego zastawione, dwukrotnie — pod nazwą „konwersyi“ wydawał swoje listy dłużne, i to kapitalizując przy owej „konwersyi“ ośmio i dziesięcioletnie zaległości w kapitale, w procentach i prowizyach zwłoki w zupełnie dowolnej wysokości, byle tylko mieć pretekst do wypuszczania w obieg jak największej ilości listów dłużnych, wyrobiwszy dla nich schwindlerskiemi sposobami łatwy odbyt na giełdzie. Chyba można być spokojnym o to, że Bank krajowy nie pójdzie tą drogą — że dr. Domaszewski nie stanie się Friedem Banku krajowego!... Ależ bądź co bądź, gdy już raz Bank krajowy jest Bankiem krajowym, i gdy jest jedynem źródłem kredytu hipotecznego dla włościan, powinien stanąć na wysokości tego zadania, i nie lekceważyć potrzeb kredytowych miliona właścicieli ziemskich, którzy mają w swem ręku półosma miliona morgów uprawnej ziemi! W siedmioletnim okresie istnienia Banku krajowego udzielił on na hipotekę mniejszej własności ziemskiej około półtora tysiąca pożyczek, w ogólnej kwocie 1,310.500 zł., co stanowi 6.63% ogólnej sumy interesów hipotecznych Banku krajowego, a 38·75% zgłoszonych podań, pomimo, że dopuszczalność podań jest już sama przez się rozmaitemi kautelami możliwie utrudnioną. W kategoryi pożyczek na wielką własność ziemską reprezentuje 23 pożyczek, udzielonych w kwotach wyższych niż 100.000 zł. sumę 3,406.000 zł. Cyfry to wymowne...

Nader cenne usługi oddaje krajowi oddział pożyczek komunalnych Banku krajowego, gdyż z niego czerpią powiaty i gminy środki pieniężne na rozmaite cele publicznej użyteczności. W ciągu roku 1890. udzielił Bank krajowy pożyczek w obligacyach komunalnych na 1,294.000 zł. I ten dział interesów Banku powinienby silniej rozwijać się — chociaż, jeżeli nie rozwija się dość szybko, nie jest to winą Banku.

Oddział interesów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi obejmował 59 stowarzyszeń, którym Bank zeskontował 2.716 sztuk weksli, na ogólną sumę 1,307.792 zł., saldo zaś tych weksli z dniem 31. grudnia 1890. wynosiło sztuk 573 na 302.844 zł. Średni kwartalny stan kredytu, udzielonego stowarzyszeniom przez Bank krajowy, wynosił 326.948 zł. przeto nie wyczerpywał nigdy 500.000cznej dotacyi.

Z 53 zastępstw prowincyonalnych Banku krajowego, 45 zastępstw poruczonych jest stowarzyszeniom naszym. Z końcem roku 1890. wynosiło saldo-netto na rzecz zastępstw 111.211 zł., a mianowicie 20 zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę 144.359 zł., natomiast tylko 33 zastępstw było dłużnikami Banku z tytułu dotacyi, na kwotę 34.148 zł. Sprawozdanie Banku z uznaniem wyraża się o pożytecznej działalności zastępstw, i o korzystnym ich wpływie na rozwój Banku.

Ogólny zysk Banku z operacyj, przeprowadzonych w roku 1890. wynosi 138.780 zł. Nigdy jeszcze nie był tak wysokim. Z tej kwoty użył Bank 55.512 zł. na wzmocnienie kapitału zakładowego, który doszedł obecnie do sumy 1,536.430 zł., resztę zaś 83.268 zł. doliczono do rezerw.

Życzymy Bankowi krajowemu więcej tak pomyślnych lat!

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie.

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, jedno z najstarszych i najsilniej rozwiniętych w kraju, z końcem r. 1890. minęło okres dwóch dziesiątków lat istnienia, i przeobraża się obecnie z Towarzystwa o poręce nieograniczonej, w Tow. o poręce ograniczonej. W tym celu po kilkakrotnych rekursach, ostatecznie musiało Towarzystwo zdecydować się do formalnej likwidacyi, zmieniając się w nową instytucyę pod firmą „Bank zaliczkowy we Lwowie — stow. zarejestrowane z poręką ograniczoną“. Likwidacya starego Towarzystwa jest właśnie w pełnym toku.

Różne koleje przechodziło Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie — i śmiało można powiedzieć, że dzieje powodzeń — jak również i niepowodzeń Tow. zaliczkowego we Lwowie są wiernym obrazem powodzeń i niepowodzeń, albo inaczej mówiąc, zalet i błędów całej organizacyi stowarzyszeń zaliczkowych w naszym kraju. Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie zawsze stanowiło wzór typowy, według którego modelowały się urządzenia w przeważnej ilości naszych sto-

warzyszeń zaliczkowych, od niego wychodziły zawsze hasła do zmian różnorodnych w wewnętrznym ich ustroju, w rachunkowości i manipulacyi, a w każdem zbiorowem przedsięwzięciu stowarzyszeń, Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie kroczyło zawsze na czele.

A także i złe chwile, przez jakie koleją losów przejść mu wypadło, odsłaniały zawsze pewne niedostatki w ogólnej organizacyi stowarzyszeń zaliczkowych w naszym kraju. I jak Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, nauczone drogo okupionem doświadczeniem, z bezwzględną stanowczością zabierało się zawsze do usunięcia dostrzeżonych błędów, i z każdej katastrofy wychodziło zwycięzko, wzmocniwszy tylko swój organizm przez pozbycie się choroby, tak i stowarzyszenia nasze w całym kraju w ogóle odnosiły znakomitą korzyść z niemiłych doświadczeń Tow. zaliczkowego we Lwowie, gdyż one dawały im pochop do uważnego wglądnięcia w siebie, ażeby czem prędzej usunąć symptomata, wskazujące na możliwość podobnych doświadczeń nieprzyjemnych.

Lecz bądź co bądź, każdy rok z szeregu lat 20, które przeżyło Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, znamionował zawsze stały i niezmienny postęp w rozwoju organicznym instytucyi, jako takiej. Katastrofy powstrzymały ten rozwój tylko chwilowo — jak rany, zadane zdrowemu organizmowi. Rany wyleczono szybko, a swoim porządkiem organizm rósł, i wzmacniał się, i stateczniał bez przerwy!

Czyż to nie są dzieje dojrzewania stowarzyszeń zaliczkowych w całym kraju?...

Zaprawdę, są może niektóre silniejsze, potężniej rozwinięte stowarzyszenia udziałowe, niż Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, ale Towarzystwa, któreby żywszy i bardziej bezpośredni brało udział w ogólnym rozwoju organizacyi stowarzyszeń udziałowych w całym kraju — nie ma z pewnością.

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie doszło z końcem r. 1890 do zastępu 2.091 członków, pomiędzy którymi ludzie umysłowo pracujący, tudzież rękodzielnicy i przemysłowcy stanowią przewagę. Członków z tych warstw społecznych liczy bowiem Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie 1.518 czyli 74%, a mianowicie umysłowo pracujących 914 (44·58%), rękodzielników i przemysłowców 604 (29·45%).

Specyalnością Tow. zaliczkowego we Lwowie są „członkowie“, którymi są instytucye całe, czyli wyraźniej mówiąc inne stowarzyszenia zaliczkowe, pozostające z niem w stałej relacyi w interesach pieniężnych. Obecnie należy do Tow. zaliczkowego we Lwowie 32 stowarzyszeń zaliczkowych z rozmaitych okolic kraju.

W ciągu roku 1890. udzieliło Tow. zaliczkowe we Lwowie członkom swoim pożyczek w kwocie . . . 2,006.445 zł. 90 ct.
spłaty wynosiły . . . 1,308.505 „ 69 „
przeszło na rok 1891. netto . 697.940 zł. 21 ct.
Przez lat 20 swojego istnienia udzieliło Towarzystwo to członkom swoim pożyczek 25,567.186 zł. 91 ct., rocznie zatem w przecięciu 1,278.359 zł. 34 ct.

Obrót kasowy Towarzystwa w r. 1890. doszedł do kwoty 8,698.364 zł. 49 ct.

Bilans za rok 1890. przedstawia się jak następuje:

	Stan czynny		Stan bierny	
Udziały . . .	—	zł.	156.006·36	zł.
Wkładki oszczędności .	—	„	257.943·82	„
Wierzytelności . .	—	„	368.590·—	„
Pożyczki . .	751.417·76	„	—	„
Odsetki w r. 1890. pobrane i wypłacone .	—	„	—	„
Odsetki *a)* na rok następny wypłacone .	2.372·66	„	—	„
Odsetki *b)* za rok następny pobrane .	—	„	5.902·95	„
Odsetki *c)* za rok ubiegły należne .	9.600·47	„	364·44	„
Fundusz rezerwowy .	—	„	21.824·55	„
Lokacya funduszu rezerwowego . .	21.551·50	„	—	„
Koszta ruchomości i urządzenia . .	801·93	„	—	„
Koszta administracyi .	925·—	„	—	„
Nieruchomości . .	35.224·99	„	2.382·09	„
Zapas druków . .	150·—	„	—	„
Zaliczki procesowe .	1.728·71	„	351·55	„
„ notaryalne .	4·60	„	29·35	„
Zysk za rok 1889. .	—	„	—	„
„ „ „ 1890. .	—	„	13.537·33	„
Gotówka . .	3.159·82	„	—	„
razem .	826.932·44	zł.	826.932·44	zł.

Niechżeż Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, w nową przybrane sukienkę — jako „Bank zaliczkowy“ rozwija dalej obywatelską swoją działalność z jak najlepszem powodzeniem! A w szczególności niechaj szczęście sprzyja teraźniejszemu jego zarządowi, ażeby w długie lata wzorem był dla innych pokrewnych instytucyj w działalności pełnej energii, połączonej z roztropną i trzeźwą przezornością w wyborze dróg postępowania, według zasady: *fortiter in re, suaviter in modo.* Według tego hasła podobno najdalej doszlibyśmy we wszystkich naszych przedsięwzięciach ekonomicznych!

Likwidacya Banku włościańskiego.

Komitet likwidacyjny b. Banku włościańskiego, złożony z pp. dra Zdzisława Marchwickiego, dra Alfreda Zgórskiego i Franciszka Zimy ogłosił obecnie zamknięcie rachunków tego zakładu za rok 1890. Wyjmujemy z tego sprawozdanie ogólne cyfry, które świadczą, że likwidacya odbywa się rzeczywiście pomyślnie, t. j. w sposób możliwie najkorzystniejszy dla wierzycieli zakładu, przy możliwie najdalej posuniętem oszczędzaniu dłużników.

Od czasu urzędowania Komitetu likwidacyjnego, to jest od 31. stycznia 1884., spłacono pożyczek 24 035 na kwotę . . . 4,684.918·36 zł.

na poczet tych spłat pożyczkowych wpłynęło listami .	3,515 000·— zł.	
zakupiono z wolnej ręki . . .	777.800·— „	
nadto ściągnięto listów przez losowanie	889.200·— „	
a po dodaniu opustów w kapitale .	59.765·57 „	5,241.765·57 „

Zatem Komitet likwidacyjny wycofał z obiegu listów dłużnych więcej o 556.847·21 zł.

W porównaniu zaś do niedoboru wynoszącego 31. stycznia 1884. 728 885·09 „

wynoszą jeszcze listy w obiegu będące, a nie mające pokrycia . . 172.037·88 zł.

Długi zakładu wynosiły:

	31. grudnia 1889.	31. grudnia 1890.
Wierzyciele w rachunku bieżącym	3.149 30 zł.	3.137·69 zł.
Asygnaty kasowe .	2.350·— „	1.950·— „
Odsetki asygnat kasowych	529·28 „	250·— „
Wylosowane listy i obligacye komunalne .	28.650 — „	18.700·— „
razem .	34.678·58 zł.	24.037·69 zł.

czyli mniej o 10.640·89 zł.;

z pierwotnie zaś objętych długów ubyło w czasie likwidacyi 1,789.601·67 zł.

Asygnacye, jako reszta 50% od asygnat kasowych, i ostemplowane listy i obligacye komunalne, nie są w powyższem zestawieniu objęte i wynoszą:

pierwsze . . 347.200 zł.
drugie . . . 444.600 „

Na odsetki i prowizyę zwłoki wpłynęło:

w roku 1889 . 535.563·49 zł.
1890 . 379.617·24 „
a zatem mniej o . 155.946 25 zł.

Razem na kapitał, procenta i odsetki zwłoki wpłynęło w roku 1890.: 760.937·17 zł.

Koszta zarządu wynosiły w czasie likwidacyi łącznie 974.948·45 zł., czyli 13 10% w stosunku do ściągniętych wierzytelności działu hipotecznego, natomiast ściągnięcie pretensyj działu bankowego wypada dla wierzycieli bez kosztów.

Ostateczny rezultat przebiegu dotychczasowej działalności komitetu likwidacyjnego, jest następujący:

	31. stycznia 1884.	31. grudnia 1890.	czyli zmniejszenie
Asygnaty kasowe w obiegu	697.350·—	1.950·—	695·400·—
6% i 5% listy zastawne	6,895.200·—	1,714.900·—	5,180 300·—
Obligacye komunalne w obiegu .	83.400·—	—	83.400 —
Wylosowane listy przed r. 1884. . .	346.800·—	17.400·—	329.400·—
Wylosowane oblig. komunalne z r. 1884	6.300·—	—	6.300·—
Kupony list. stycz. 1884.	36.244·50	—	36.244·50
Zaległe odsetki od asygn.	12.763·06	250·—	12.513·06
Weksle w obiegu .	356.780·18	—	356.780·18
Wierzyciele w rach. bież. .	357.401·62	3.137·69	354.263·93
razem zł. .	8,792.239·36	1,737.637·69	7,054.601·67

Oprócz spłat powyższych, zapłacił Komitet w czasie od 1. kwietnia 1884. do 31. grudnia 1890., właścicielom listów dłużnych i obligacyi komunalnych tytułem należytości za kupon łączną kwotę: 769.923·— zł. i wycofał z obiegu niepokrytych listów dłużnych na 556.847 21 zł. Stan pożyczkowy zmniejszył się w czasie obecnej likwidacyi o 4,684.918·36, a liczba dłużników spadła o 24.035.

Przy tych spłatach przyznał Zakład w myśl warunków likwidacyjnych dłużnikom następujące opusta:

1. W kapitale:

a) Różnica kursu przy spłacie . 1,873.968 — zł.
b) Strata w kapitale . . . 59.765·57 „

2. W odsetkach i prowizyi zwłoki:

a) Opusta normalne . . 281 829·45 „
b) „ nadzwyczajne . . 853.144·69 „
3,068.707·71 zł.

Spłaty zaś rzeczywiste w gotówce wynosiły:

a) W kapitale	2,751.184·79 zł.
b) W odsetkach bieżących . .	1,902.514 23 „
c) W prowizyi zwłoki . . .	625.640·49 „
	5,279.339 51 zł.

nie licząc kosztów sądowych i innych należytości.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu marcu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

„*Gewerbs und Wirthschafts-Bank in Żabie*, Genossenschaft mit beschränkter Haftung", wpisane w rejestr stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych c. k. sądu obwodowego w Kołomyi na podstawie kontraktu z daty Kossów 30. lipca 1890. Czas trwania nieograniczony. Cel: dostarczanie członkom swoim drogą wzajemnego kredytu środków pieniężnych dla podnoszenia ich rzemiosła i gospodarstwa z poręką do siedmiokrotnej wysokości udziałów ograniczoną. W skład dyrekcyi wchodzą dwaj dyrektorowie Meschulim Dawid i Mechel Drimer, kasyer Izaak Gärtner i kontrolor Leizor Kas z Żabiego, firmę stowarzyszenia podpisują ważnie jeden dyrektor i kasyer lub kontrolor. Ogłoszenia od stowarzyszenia pochodzące, podpisane przynajmniej przez jednego z dyrektorów, będą na publicznem miejscu przybite.

(Uchwała z dnia 31. grudnia 1890. l. 16.883).

„*Commerzieller Verein in Peczeniżyn*, eine registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung", wpisane w rejestr c. k. sądu obwodowego w Kołomyi na podstawie kontraktu z daty Kołomyja 31. stycznia 1891. zawartego na czas nieograniczony dla prowadzenia interesu kredytowego w celu spólnego dostarczania członkom w drodze spólnego kredytu środków pieniężnych i ich interesów komercyalnych, z poręką ograniczoną do pięciokrotnej wysokości udziałów. Dyrekcyę stanowią kasyer Abraham Schattner i kontrolor Chaim Danger z Peczeniżyna, którzy podpisują firmę kolektywnie. Ogłoszenia będą rozlepiane w formie plakatów na placach i przy ulicach Peczeniżyna.

(Uchwała z dnia 12. lutego 1891. 1.427).

„„*Praca*" *Towarzystwo stolarsko-tokarskie*, *w Kolbuszowej*, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką". C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza wpisanie do rejestru powyższego stowarzyszenia z tem: 1. że statut jest z daty Kolbuszowa 15. sierpnia 1890., 2. siedzibą jest miasto Kolbuszowa, 3. celem Towarzystwa jest z jednej strony dostarczanie członkom potrzebnych im do wyrobu stolarsko-tokarskiego materyałów i produktów surowych, z drugiej zaś strony pośredniczenie w sprzedaży tych wyrobów, 5. czas trwania nieograniczony, 6. dyrekcya, która zastępuje Towarzystwo na zewnątrz w obec sądu, władz politycznych, jak we wszystkich innych stosunkach, składa się a) z dyrektora, b) zastępcy dyrektora, który zarazem jest kasyerem, c) z kontrolora, d) magazyniera, 7. do dyrekcyi na pierwsze trzechlecie wybrani a) dr. Adolf Byk, adwokat krajowy w Kolbuszowej, b) Karol Sierosławski w Kolbuszowej, jako zastępca dyrektora i kasyera, c) Alfons Zajączkowski w Kolbuszowej, jako dyrektor i sekretarz, d) Jan Leśniowski w Kolbuszowej, jako magazynier, e) Franciszek Dulski w Kolbuszowej, jako zastępca magazyniera, 8. podpis firmy uskutecznia się w ten sposób, że pod firmą przez kogobądź dosłownie wypisaną lub wydrukowaną, dyrektor lub jego zastępca i jeden członek dyrekcyi swe nazwiska własnoręcznie podpiszą, 9. wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach Towarzystwa będą podpisane przez dwóch członków dyrekcyi, 10 publiczne ogłoszenia umieszczane będą w jednem z codziennych pism politycznych przez dyrekcyę przeznaczonych.

(Uchwała z dnia 5. marca 1891. l. 1.664).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie zarządza na prośbę Henryka Dolańskiego de praes 9. lutego 1891. l. 1.206 wpisanie na dniu dzisiejszym w rejestrze handlowym dla spółek zarobkowych i gospodarczych stowarzyszenie pod firmą: „Skład towarów kółek rolniczych w Tarnobrzegu, towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką", po niemiecku: „Waaren Niederlage der Consumvereine in Tarnobrzeg, registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung" z siedzibą w Tarnobrzegu, z następującem oznajmieniem:

1. Statut stowarzyszenia ma datę: Tarnobrzeg dnia 29. listopada 1890

2. Stowarzyszenie ma firmę: „Skład towarów kółek rolniczych w Tarnobrzegu, towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką", po niemiecku: „Waaren Niederlage der Consumvereine in Tarnobrzeg, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung". Siedzibą stowarzyszenia jest miasto Tarnobrzeg.

3. Stowarzyszenie trudnić się będzie korzystnem nabywaniem towarów i produktów krajowych i zagranicznych, narzędzi i maszyn rolniczych dla dostarczania ich kółkom rolniczym, tudzież zakładaniem sklepów dla prowadzenia handlu temiż towarami.

4. Czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony.

5. Podpis stowarzyszenia następuje w ten sposób, że dwaj dyrektorowie, pod firmą Towarzystwa w języku polskim lub niemieckim wypisaną lub przez stampilię wyciśniętą podpiszą swoje nazwiska.

6. Odpowiedzialność spólników jest ograniczoną i odpowiadają za straty i długi Towarzystwa udziałami,

tudzież oprócz tego kwotą pieniężną, równającą się wysokości złożonych udziałów.

7. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia stowarzyszenia, a zwłaszcza bilans i zaproszenia na zgromadzenia następują pod firmą stowarzyszenia w gazetach przez Radę zawiadowczą oznaczonych.

(Uchwała z dnia 5. marca 1891. l. 1.206).

Zmiany w Dyrekcyi.

„Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Radomyślu. C. k. sąd obwodowy w Tarnowie, ogłasza wpis na przeciąg lat trzech wybranych członków dyrekcyi: Abrahama Aberdama właściciela dóbr w Radomyślu jako dyrektora-kasyera, Władysława Bartoszyńskiego kupca w Radomyślu jako dyrektora-kontrolora, ks. Jakóba Krogulskiego proboszcza w Zdarcu jako zastępcę dyrektora-kasyera i Jana Łączaka nauczyciela w Radomyślu, jako zastępcę dyrektora-kontrolora.

Uchwała z dnia 19. lutego 1891. l. 2.904).

„Lwowska filia Towarzystwa wzajemnego kredytu, zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie". C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, iż w rejestrze uwidoczniono, że p. Mikołaj Krasucki przez Radę nadzorczą tego Towarzystwa upoważnionym został do podpisywania firmy wspólnie z p. Karolem Klipunowiczem lub p. Wiktorynem Łonickim.

(Uchwała z dnia 14. lutego 1891. l. 4.565).

„Towarzystwo krajowe dla wyrobów tkackich we Lwowie. C. k. sąd krajowy jako handlowy ogłasza wpisanie do rejestru, iż p. Piotr Żnamirowski zrzekł się funkcyi dyrektora Towarzystwa.

(Uchwała z 14. lutego 1891. l. 4.966).

„Powiatowe Towarzystwo Kasy zaliczkowej w Gródku, stowarzyszenie zarejestrowane z poręką ograniczoną". Na walnem dnia 28. kwietnia 1889. odbytem zgromadzeniu członków tego Towarzystwa wybrani zostali na przeciąg lat trzech Bazyli Dmuchowski w Gródku zamieszkały dyrektorem, Jakób Szturma kasyerem, Władysław Świszczowski kontrolorem, Franciszek Rosołowski zastępcą dyrektora, Henryk Żebrowski zastępcą kasyera i Bernard Tomkiewicz zastępcą kontrolora.

(Uchwała c. k. sądu krajowego jako handlowego we Lwowie z dnia 31. stycznia 1891. l. 4.727).

„Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Strzyżowie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką". C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza wpisanie do rejestru, iż na walnem zgromadzeniu tego Towarzystwa dnia 3. lutego 1891., wskutek śmierci Piotra Jezierskiego, wybrany został w skład dyrekcyi na rok 1891. do skończenia kadencyi wyborczej zastępcą przewodniczącego dyrektora Jan Koczela i tenże jako taki będzie się swem imieniem i nazwiskiem Jan Koczela podpisywał.

(Uchwała z dnia 5. marca 1891. l. 1.320).

Rozwiązanie i likwidacye:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie wskutek prośby de pr. 23. stycznia 1891. l. 683 „Kasy zaliczkowej w Rzeszowie, stowarzyszenie z ograniczoną poręką" zarządza w dniu dzisiejszym wykreślenie z rejestrów handlowych dla spółek zarobkowych i gospodarczych zarejestrowanej tamże, na podstawie tut. sąd. uchwały z dnia 9. kwietnia 1885. l. 2.513 firmy „Kasa zaliczkowa w Rzeszowie, stowarzyszenie z ograniczoną poręką" a to z powodu rozwiązania tego stowarzyszenia i przeprowadzonej likwidacyi tegoż.

(Uchwała z dnia 29. stycznia 1891. l. 683).

„Towarzystwo zaliczkowe w Rożniatowie, zarejestrowane z ograniczoną poręką". C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Samborze ogłasza, że walne zgromadzenie członków odbyte dnia 7. września 1890. uchwaliło rozwiązanie i likwidacyę Towarzystwa i likwidatorem wybrało Zenona Skałkę w Rożniatowie, tudzież wzywa wszystkich wierzycieli, aby swe pretensye zgłosili do Towarzystwa.

(Uchwała z dnia 17. marca 1891. l. 2.407).

Wydział Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych odbył posiedzenie w dniu 15. z. m. Obecni byli pp.: Biechoński, dr. Czyżewicz, dr. Lechowski, Merunowicz, hr. Potulicki, ks. Reszetyłowicz, Terenkoczy, Ulmer i urzędnicy biura.

Po zatwierdzeniu protokołu posiedzenia z 6. grudnia 1890., Wydział ukonstytuował się w ten sposób, iż pierwszym zastępcą prezesa wybrano p. Wojciecha Biechońskiego, drugim p. Władysława Terenkoczego, któremu powierzono kierownictwo biura, sekretarzem p. Teofila Merunowicza.

Następnie uchwalono zająć się na najbliższem posiedzeniu uchwaleniem regulaminu dla biura i podziału czynności pomiędzy funkcyonaryuszów.

W sprawie likwidacyi byłego Towarzystwa kredytowego miejskiego uchwalono umieścić w najliższym numerze „Związku" wyjaśnienie.

Sprawozdanie z czynności biura przyjęto do wiadomości.

W celu przygotowania wniosków względem urządzania kursu rachunkowości dla kandydatów na urzędników stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wyznaczono komisyę, złożoną z pp. Merunowicza, Terenkoczego i Heinricha.

Do opracowania sprawy projektowanej zmiany §. 16. statutu Związku wybrano referentem p. dr. Lechowskiego, w sprawie zaś utworzenia „kasy chorych" dla funkcyonaryuszów stowarzyszeń, uchwalono uprosić p. Biechońskiego do opracowania sprawozdania i wniosków.

Co do warunków przyjęcia do Związku, uchwalono udzielić informacyi dwom stowarzyszeniom, i załatwiono prośby o akredytowanie w gal. Kasie oszczędności Towarzystwa ochrony własności ziemskiej w Mielcu, i Kasy zaliczkowej w Sądowej Wiszni.

Sprawozdanie lustratora p. Heinricha z dokonanych lustracyj przyjęto do wiadomości.

Po załatwieniu spraw bieżących, uchwalono przez aklamacyę na wniosek p. Biechońskiego uprosić prezesa p. Stanisława Szczepanowskiego, aby w interesie stowarzyszeń raczył zatrzymać mandat posła do Rady państwa, udzielony mu wyborem Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie.

Drobne wiadomości.

Zarejestrowana lwowska spółka zaliczkowa stowarzyszenie urzędników z poręką ograniczoną, która powstała z oddzielenia się tutejszej filii od wiedeńskiego ogólnego *Beamtenvereinu* znajduje się w stanie powolnego, lecz stale postępującego rozwoju. Dnia 31. marca b. r. odbyło się walne zgromadzenie członków tej spółki, i z przedłożonego mu sprawozdania za r. 1890. wyjmujemy następujące szczegóły:

Z końcem r. 1891. liczyła Spółka urzędników we Lwowie 2.732 członków. W ciągu tegoż roku udzielono członkom pożyczek w kwocie 210.938 zł. 70 ct., zwrócili zaś dłużnicy 195.302 zł. 49 ct. Bilans z dnia 31. grudnia przedstawia się jak następuje:

Stan czynny:

Zapas w gotówce		2.090 zł.	77	ct.
a) Niespłacone zaliczki	480.557·52 zł.			
b) „ t. zw. chwilowe	2.837·— „	483.394 „	52	„
Ulokowane kapitały		9.254 „	—	„
Odsetki od zaciągniętych pożyczek, zapłacone na rachunek r. 1891.		1.964 „	29	„
Wartość inwentarza		821 „	13	„
razem		497.524 zł.	71	ct.

Stan bierny:

Udziały członków	250.578 zł.	84	ct.
Wkładki oszczędności	70.431 „	78	„
Fundusz rezerwowy	31.482 „	53	„
Zaciągnięte pożyczki	121.500 „	—	„
Depozyta	3.742 „	04	„
Rezerwy:			
a) na należytość bezpośrednią za II. półrocze 1890.	70 „	20	„
b) na resztę podatku dochodowego za lata 1889. i 1890.	2.700 „	—	„
do przeniesienia	480.505 zł.	39	ct.
z przeniesienia	480.505 zł.	39	ct.
c) na odsetki od wkładek oszczędności za II. półrocze 1890.	900 „	—	„
Czysty zysk do podziału	15.118 „	19	„
razem	496.703 zł.	58	ct.
Czysty stan czynny wartość inwentarza	821 „	13	„
saldo	497.524 zł.	71	ct.

Prezesem Towarzystwa jest radca sądowy p. Franciszek Kiernig, prezesem dyrekcyi em. radca skarbowy p. Karol Gracka. Spółka urzędników do Związku nie należy.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1890.

7. Skałat. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 34 98, rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 2.575·14; razem 2.610·12. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 29·—, z rachunku podatków 132 —, z rachunku zaliczek procesowych 8·19, z rachunku administracyi 1.268·01, do rachunku bilansu: saldo za rok 1890. 1.172·92; razem 2.610·12. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 12.505·30, wkładki na rachunek bieżący 11.509·34, długi zaciągnięte 5.228·43, odsetki (naprzód pobrane) 505·65, fundusz rezerwowy 2.107·50, rezerwa podatkowa 54·08, dywidenda 12 19, straty i zyski 1.172·92; razem 33.095·41. Stan czynny: pożyczki 30.211·67, odsetki naprzód zapłacone 33·70, odsetki zaległe 212 04, koszta ruchomości 160·—, zaliczki procesowe 17 49, kasa 2.460·51; razem 33.095·41.

8. Strzyżów. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Winien: procenta wypłacone w r. 1890. 5.339·48, procenta pobrane za r. 1891. 366·63, procenta należne do r. 1889. 4.790·48, zarząd 370·93, zużycie inwentarza 4·48, zysk do podziału 2.574·93; razem 13.446·93. Ma: procenta pobrane w r. 1890. 7.416·32, procenta pobrane naprzód za r. 1890. 271·47, procenta należne do r. 1890. 5.759·14; razem 13.446·93. *b) Bilans.* Stan czynny: kasa 4.451 07, pożyczki 126.113·—, odsetki należne do r. 1890. 5.759·14, ruchomości 40·32, zaliczki na koszta sądowe 289·40; razem 136.652·—. Stan bierny: udziały 10.688·37, wkładki oszczędności 117.662·74, fundusz rezerwowy 5.206·94, na pokrycie wąt. pozycyj 153·32, odsetki pobrane za r. 1891. 366·63, nadwyżka czyli czysty zysk 2.574·93; razem 136.652·—.

9. Jasło. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 7.970·11. Straty: administracya i podatki 3.441·50, zaliczki procesowe 24·42, do rachunku bilansu: saldo za r. 1890. 4.504·19; razem 7.970·11. *b) Bilans.* Stan czynny:

pożyczki 235.943.—, odsetki naprzód zapłacone 56·33, odsetki zaległe 857·—, fundusz rezerwowy 10.423·12, kasa 13.417·78; razem 260.697·23. Stan bierny: udziały 36.948·14, wkładki na rach. bieżący 194.908·18, długi zaciągnięte 10.400·—, odsetki naprzód pobrane 1.809·41, rachunek bieżący 2·—, Bank krajowy 806·89, fundusz rezerwowy 10.423·12 i 895·30 (11.318·42), straty i zyski 4.504·19; razem 260.697·23.

10. Szczérzec. Towarzystwo Kasy zaliczkowej. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 266·87, pożyczki —·26; razem 267·13. Straty: administracya i podatki 211·77, udziały —·88, wkładki oszczędności —·22, do rachunku bilansu: saldo za rok 1890. 54·26; razem 267·13. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 6.024·38, odsetki naprzód zapłacone 15·89, odsetki zaległe 166·33, zaliczki procesowe 142·64, lokacye 20·—, kasa 56·11; razem 6·425·35. Stan bierny: udziały 1.919·57, wkładki na rachunek bieżący 2.011·41, długi zaciągnięte 1.812·—, odsetki naprzód pobrane 133·77, fundusz rezerwowy 494·34, straty i zyski 54·26; razem 6.425·35.

11. Głogów. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski 3.741·18. Straty: koszta ruchomości 10% 57·—, administracya podatki 1.366·68, do rachunku bilansu: saldo za r. 1890. 2.317·50; razem 3.741·18. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 101.814·95, koszta ruchomości 490·—, lokacye 1.269·63, kasa 3.669·26; razem 107.243·84. Stan bierny: udziały 18.816·29, wkładki oszczędności 81.522·05, długi zaciągnięte 500·—, odsetki naprzód pobrane 900·—, fundusz rezerwowy 3.188·—, straty i zyski 2.317·50; razem 107.243·84.

12. Dobczyce. Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 341·25, do rachunku bilansu: saldo na rok 1891. 1.773·51; razem 2.114·76. Straty: koszta urządzenia 33·45, koszta administracyi 1.057·23, straty i zyski w r. 1889. 235·55, w r. 1890. 788·53; razem 2.114·76. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki udzielone 26.571·29, odsetki naprzód zapłacone 53·43, odsetki zaległe 694·06, koszta urządzenia 440·—, koszta administracyi 120·—, koszta prawne 484·72, lokacye 1.346·52, straty i zyski 1.773·51, kasa 146·13; razem 31.629·66. Stan bierny: udziały 4.511·02, wkładki oszczędności 14.218·89, wierzyciele wekslowi 11.833·—, odsetki pobrane na r. 1891. 239·71, fundusz rezerwowy 827·04; razem 31.629·66.

13. Oświęcim. Towarzystwo oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 4.888·56. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 74·—, administracya i podatki 2.095·77, do rachunku bilansu: saldo za rok 1890. 2.718·79; razem 4.888·56 *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 179.476·—, koszta ruchomości 295·87, zaliczki procesowe 290·70, lokacye 21.311·65, kasa 1.409·43; razem 202.378·65. Stan bierny: udziały 35.948·71, wkładki na rachunek bieżący 154.743·63, odsetki naprzód pobrane 2.091·01, fundusz rezerwowy 6.728·56, zyski 110·—, Bank krajowy 142·95, straty i zyski 2.718·79, administracya 300·—; razem 202.783·65.

14. Rzeszów. Towarzystwo zaliczkowo i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Ma: procenta przeniesione z r. 1889. 1.627·23, procenta uzyskane w r. 1890. 20.597·48; razem 22.224·71. Winien: procenta wypłacone od lokacyj 9.586·79, procenta na rok 1891. naprzód pobrane 1.674·21; razem 11.261·—. Administracya: płace stałe 1.800·—, podatek bezpośredni 205·40, podatek dochodowy 708·05, czynsz, opał, światło i usługa 369·81, książki, druki, portorya etc. 225·53; razem 3.380·79. Zażycie ruchomości, amortyzacya inwentarza 20·—, zysk do podziału 7.562·92; razem 22.224·71. *b) Bilans.* Stan czynny: kasa 8.270·87, weksle 217.128·73, rachunki bieżące 41.360·55, papiery wartościowe 20.220·—, Bank krajowy 971·68, koszta sądowe 173·45, inwentarz 160·—, po strąceniu za zużycie 20·—, zostaje 140·—; razem 288.265·28. Stan bierny: lokacye 206.679·99, udziały 55.168·87, fundusz rezerwowy 16.035·—, fundusz specyalny 300·—, fundusz dywidendy 844·29, procenta naprzód na r. 1891. pobrane 1.674·21, czysty zysk 7.562·92; razem 288.265·28

Wdyawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.